

Яковенко Роман Валерійович

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри економічної теорії,

маркетингу та економічної кібернетики,

Придибайло Юлія Олександрівна,

студентка кафедри кібербезпеки

та програмного забезпечення

Центральноукраїнський національний технічний університет

м. Кропивницький, Україна

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДОМОГОСПОДАРСТВ ТА СІМЕЙНОГО БІЗНЕСУ

Кардинальні зміни в соціально-економічних процесах, що відбуваються в Україні, характеризуються докорінною зміною ролі людини у суспільстві, суттєво розширюють „людський” аспект фінансової науки і практики, зумовлюють необхідність перегляду всіх теоретичних уявлень про людину як громадянина, платника податків, отримувача суспільних благ та основної мети існування держави. Розуміння перебігу цих процесів спричинило необхідність виділення в окрему ланку фінансової системи фінансів домогосподарств, що пояснюється їх всезростаючою роллю і соціальним значенням у сучасних умовах.

Фінанси домогосподарств в умовах розвинутих ринкових відносин беруть участь у колообігу капіталу та охоплюють частину процесу виробництва. Проте, на відміну від фінансів комерційних підприємств і організацій, що мають вирішальне значення у створенні, первинному розподілі та використанні вартості валового внутрішнього продукту і національного доходу, фінанси домогосподарств у сучасних умовах вітчизняної економіки не є пріоритетною ланкою фінансової системи і відіграють епізодичну, хоча й дуже важливу, роль у загальній сукупності фінансових відносин.

З огляду на те, що у сім'ях живе близько 85 % людей і домогосподарство, на відміну від сім'ї, може складатися з однієї особи, можна стверджувати, що у домогосподарствах проживає фактично все населення країни. Основна характеристика сектору домогосподарств в умовах ринкової економіки полягає в тому, що цей сектор є основним споживачем ринкових та неринкових продуктів і послуг, а також власником факторів виробництва (земля, праця, капітал). Він формує пропозицію робочої сили і попит на матеріальні блага та послуги, в обмін отримує дохід, одна частина якого споживається, а інша зберігається у формі заощаджень або може бути використана як інвестиції.

Економічна роль сім'ї у ринковій економіці досить важлива і складна. Сім'я вирішує різноманітні проблеми ведення домашнього господарства, сімейного бізнесу, відтворення робочої сили, забезпечення необхідного рівня споживчого попиту, формування споживчого потенціалу [2, с. 50]. Вирішення проблем сім'ї, яка веде домашнє господарство та займається підприємницькою діяльністю в умовах ринкової економіки, слід шукати у:

- формуванні нових потреб і можливостей сім'ї;
- створенні умов розвитку і реалізації економічних функцій сім'ї;
- забезпеченні нормальних побутових умов сім'ї;
- підвищенні її соціально-економічного статусу.

Соціально-економічний статус сім'ї – це інтегральний показник, який відображає в сімейних відносинах особливості соціально-політичного устрою держави, її правові основи, рівень розвитку економіки, культури та суспільної самосвідомості [3, с. 487].

В узагальненому вигляді домашнє господарство виконує подвійну роль у сучасній економіці. З одного боку, воно є активним суб'єктом ринкових відносин, а з іншого – важливою ланкою в економічному колообігу ресурсів, товарів (послуг), доходів [1, с. 94-96].

Така проблема як нерівність і відносна бідність залишається суттєвою, незважаючи на економічне зростання, його темпи. Якщо існуючі тенденції у

процесі формування і використання доходів домашніх господарств залишаться такими ж, то й нерівність надалі буде зростати.

При обґрунтуванні конкретних заходів із реформування розподільчих відносин недостатньо орієнтуватися на середні показники доходів домашніх господарств, а потрібно враховувати специфіку доходів та їх використання в окремих групах домогосподарств, їх структуру та основні джерела доходів.

На сучасному етапі економічного розвитку України пріоритетного значення набуває поєднання соціальної та економічної ефективності системних перетворень. Реалізація цього завдання в нашій країні потребує кардинального перегляду політики доходів і їх узгодження з макроекономічною політикою держави.

Список використаної літератури

1. Гладун О. М. Домогосподарства : функції та проблеми дослідження / О. М. Гладун // Демографія та соціальна економіка. – 2005. – № 1. – С. 94–96.
2. Сапога Т. В. Домогосподарство – важлива складова функціонування економіки / Т. В. Сапога // Сталий розвиток економіки : всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2011. – № 6. – С. 50–55.
3. Політична економія : підруч. / [В. Г. Федоренко, О. М. Діденко, М. М. Руженський, О. Ф. Іткін] ; За наук. ред. д. е. н., проф. В. Г. Федоренка. – К. : Алерта, 2008. – С. 487.
4. Ковалюк О. М. Сімейні господарства України : принципи, механізми, перспективи : навч. посіб. / [О. М. Ковалюк, Г. Л. Лех, С. К. Реверчук] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. С. К. Реверчука. – К. : Атіка, 2000. – С. 173.
5. Янель Ю. Л. Заощадження домогосподарств України та їх мотивація / Ю. Л. Янель // Економіка. Фінанси. Право. – 2006. – № 6. – С. 9–13.